

KAROLINA SVĚTLÁ

(1830 – 1899)

185. výročí narození

VĚDECKÁ KNIHOVNA
UNIVERZITY J. E. PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

Dne **24. února 1830** se narodila česká spisovatelka, představitelka generace májovců a zakladatelka českého vesnického románu, **Karolina Světlá**.

Vlastním jménem **Johana Rottová** pocházela z měšťanské českoněmecké kupecké rodiny z Prahy ze Starého Města. Spolu se sestrou Sofií Podlipskou, také spisovatelkou, byly vychovávány převážně německy.

V mládí se jí dostalo dobrého vzdělání; kromě němčiny a češtiny ovládala i francouzštinu. České národní uvědomění v ní vzbudil domácí učitel češtiny a pozdější její **manžel Petr Mužák** (sňatek 1852), jehož rodiště Světlá pod Ještědem poskytlo autorce pseudonym. Její muž ji také uvedl do pražské vlastenecké společnosti. Tady se po několik let **důvěrně přátelila s Boženou Němcovou**, na jejíž tvorbu, zejména v oblasti vesnického románu, navázala. Na počátku šedesátých let **prožila citové vzplanutí k Janu Nerudovi**, stala se jeho blízkou přítelkyní a první kritickou čtenářkou. Nakonec vztah po manželově zákroku ukončila. Aktivně se **zapojila do ženského hnutí**, roku 1870 s Eliškou Krásnohorskou založily časopis Ženské listy, o rok později se podílela na vzniku Ženského výrobního spolku českého a **roku 1890 dívčího gymnázia Minerva**. Roku 1875 onemocněla **oční chorobou**, jež se postupně zhoršovala. Svá díla proto diktovala neteři. Poslední desetiletí trávila téměř slepá v osamění pražského bytu za zataženými závěsy. **Zemřela 7. září 1899**.

Její literární tvorba je **velmi rozsáhlá a různorodá**, zobrazuje život venkovského lidu a pražské aristokratické a měšťanské společnosti od 18. století až po druhou polovinu 19. století. Psát začala už v mládí, po vzoru francouzské spisovatelky **George Sand** psala sentimentální salonní příběhy o osudech ušlechtilých žen (Láska k básníkovi, 1860). Silné ženské hrdinky prostupují celou její tvorbu. Největší význam mají její povídky a **romány s vesnickou tematikou**. V ještědských prózách kladla důraz na kolorit kraje, nevyhnula se ani generačně příznačnému zájmu o postavy z okraje společnosti. Zvláště ve dvou románech dokázala vyhrotit dramatickou zápletku a propracovat psychologii postav tak, že se **řadí k vrcholům soudobé evropské realistické prózy** (Kříž u potoka, 1868; Vesnický román, 1869). Z rodinné tradice vycházela její známá novela **Černý Petříček** (1876), v níž v rázovitém prostředí pražského Nového Města sleduje tragický příběh lásky. Spolu s Janem Nerudou a Vítězslavem Hálkem **patří k čelným představitelům generace májovců** a současně k průkopníkům naší realistické prózy, zvláště venkovské.

V NAŠÍ KNIHOVNĚ JE MOŽNÉ SI VYPŮJČIT:

Karolina Světlá: Bouřky: příběh Karoliny Světlé a Jana Nerudy; Frantina; Ještědské povídky; Kantůrčice; Kříž u potoka; Pražské povídky a romány; Vesnický román; Z rodinné kroniky a další.

